

DEGERFORS
KOMMUN

Riktlinjer serveringstillstånd och tillsyn

Socialnämnden

Antagen av Socialnämnden 2013-12-11

Dnr: SN 82-2013

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Ansökan	3
Handläggningstider	3
Remissförfarande	3
Alkoholpolitiska olägenheter	4
Tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten	4
Serveringstider	5
Konserter och evenemang	5
Uteserveringar	6
Tillfälliga tillstånd för servering till slutna sällskap	6
Stadigvarande tillstånd för servering till slutna sällskap	7
Stadigvarande cateringverksamhet för slutna sällskap	8
Folköl	8
Tillsyn	8
Avgifter	9

Riktlinjer för serveringstillstånd och tillsyn i Degerfors kommun

Sverige fick en ny alkohollag den 1 januari 2011. Tillståndsgivning och tillsyn regleras av denna lag. Denna handling omfattar de viktigaste kommunala riktlinjerna beträffande serveringstillstånd och tillsyn av serveringsställen och detaljhandel med folköl. Dessutom kommer även några av lagstiftningens viktigaste punkter att lyftas fram som stöd för riktlinjerna.

Ansökan

Ansökan om serveringstillstånd skall ställas till Socialnämnden i Degerfors kommun, 693 80 Degerfors. Ansökan kan skickas eller överlämnas personligen vid nämndhuset i Degerfors. Ansökningsblankett finns på kommunens hemsida och/eller kan hämtas vid Nämndhuset i Degerfors.

Handläggningstider

Enligt 5§ Alkoholförordningen ska en kommun fatta beslut om en ansökan om serveringstillstånd senast fyra månader efter det att en komplett ansökan inkommit. Om det finns särskilda skäl till det kan kommunen förlänga tiden med max ytterligare fyra månader, skälen skall då redovisas för sökanden.

Beroende på vilken typ av serveringstillstånd ansökan avser tar handläggningen olika lång tid. Stadigvarande serveringstillstånd tar 2-3 månader i handläggningstid, dels beroende på att remisser inhämtas från olika instanser, dels beroende på att beslut om stadigvarande serveringstillstånd tas av en politisk nämnd (socialnämndens arbetsutskott). Detta gäller både stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten och till slutna sällskap, samt cateringtillstånd.

Tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten tar 1-2 månader i handläggningstid beroende på att remisser inhämtas från olika instanser. Beslut tas på tjänstemannanivå.

Tillfälliga tillstånd till slutna sällskap tar 1-2 veckor, beslut tas på tjänstemannanivå.

Under semestertid (vanligen juni-augusti) kan ansökningstiderna påverkas då den/de tjänstemän som handlägger ärendena kan ha semester. De politiska nämnderna har inte heller några sammanträden under juli - augusti.

Remissförfarande

Enligt 8 kap. 11§ alkohollagen skall kommunen inhämta yttrande från polismyndigheten vid ansökan om serveringstillstånd till allmänheten, både tillfälliga och stadigvarande tillstånd samt stadigvarande tillstånd till slutna sällskap.

I Degerfors kommun skickas remisser med begäran om yttrande till polismyndigheten (personlig vandel och frågor rörande ordning), räddningstjänsten (lokalernas brandsäkerhet) och bygg- och miljöförvaltningen (risk för störningar för närboende samt att företaget är registrerat för livsmedelsservering) i alla ärenden som rör servering av alkohol till allmänheten samt för stadigvarande tillstånd till slutna sällskap.

Vid ansökan om tillfälligt serveringstillstånd till slutna sällskap skickas normalt sett inga remisser.

Kommunen kan vid behov begära yttranden från andra myndigheter, exempelvis skatteverket, tullverket och kronofogdemyndigheten.

Alkoholpolitiska olägenheter

Enligt 8 kap 17 § i alkohollagen får serveringstillstånd vägras om serveringsställets belägenhet eller av andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa, även om övriga krav är uppfyllda.

- De fall där polisen avstyrker med hänvisning till ordningsproblem på serveringsstället eller i dess närmaste omgivning, (8 kap 17 § AL).
- De fall där bygg- och miljöförvaltningen avstyrker med hänvisning till att närboende kan befaras utsättas för bullerstörningar från serveringsstället (8 kap 17 § AL).

I detta sammanhang rekommenderas kommunen att precisera vilka ytterligare kriterier man avser att tillämpa i sin bedömning av vad som kan orsaka alkoholpolitiska olägenheter. Degerfors kommun avser att tillämpa följande kriterier i bedömningen av om olägenheter kan antas uppstå.

- De fall där kommunen äger kännedom om missförhållanden på serveringsstället eller angående sökandens lämplighet.
- De fall där sexklubbar eller uttalat drogliberala rörelser som det inte finns någon anledning för kommunen att stödja med serveringstillstånd för alkoholdrycker.
- De fall där serveringsstället ligger i närhet av skolor eller annan verksamhet med inriktning mot ungdomar.
- De fall där serveringsstället avser att bedriva verksamhet för olika tonårsgrupper inom samma lokaler.
- Serveringstider.
- Restaurangtäthet, när det blir fråga om överetableringar.

Tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten

I alkohollagen finns också preciseringar beträffande tillfällig servering till allmänheten. Detta avser i första hand olika former av evenemang, exempelvis festivaler.

- En grundförutsättning för att bevilja tillstånd är att sökanden beviljats markupplåtelse samt att kraven från övriga myndigheter är uppfyllda, (8 kap 12 § 1:a st).
- Lagad eller på annat sätt under restaurangliknande former tillredd mat skall kunna erbjudas. Det krävs att minst tre rätter serveras förutom enklare rätter såsom hamburgare, korv i bröd, smörgåsar och liknande.
- Bygg- och miljöförvaltningens krav på livsmedelshanteringen ska vara uppfyllda, (8 kap 15 §).
- Serveringen ska bedrivas i en avgränsad serveringsyta där bordsplatser kan erhållas som på en restaurang.
- Acceptabel avgränsning av serveringsytan ska finnas.
- Betyggande tillsyn över serveringsytan måste garanteras, vilket bland annat innebär att servering och konsumtion av alkohol ska ske inom serveringsytan samt att tillgång till förordnade vakter av polismyndigheten finns, utom i undantagsfall (8 kap 14 §).
- De personer som ska ansvara för serveringen ska vara lämpliga för uppgiften. I de flesta fall är detta liktydigt med att de är innehavare av serveringstillstånd, (8 kap 18 §).

- Vid provning av serveringstidens längd ska hänsyn tas till polismyndighets och bygg- och miljöförvaltningens bedömning av risker för störning och oordning, (8 kap 19 §).

Kommunen kan också ange riktlinjer för den tillfälliga serveringen till allmänheten. Degerfors kommun tillämpar dessutom följande riktlinjer för beviljande av tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten.

- Om alkoholserving ska ske, ska denna ingå i något evenemang som vänder sig till alla i kommunen och/eller är etablerat som evenemang i kommunen. Evenemanget ska i huvudsak rikta sig till en publik över 20 år för att tillstånd ska erhållas. Vid provningen görs en samlad bedömning av evenemangets inriktning utifrån marknadsföring, val av musik, artister o s v. En grundregel för festivaler och tillfällig servering är att det rör sig om enstaka dagar.
- Tillgång till acceptabla sanitetsutrymmen, i rimligt antal i förhållande till evenemangets storlek, ska finnas.
- Servering av spritdrycker medges normalt inte vid tillfällig servering till allmänheten i restaurangtält.
- Komplet ansökan ska inkomma till kommunen i god tid innan evenemanget på grund av remissförfaranden och kommunikering.
- Servering i restaurangtält av starköl och folköl ska ske i plastmuggar alternativt i PET-flaskor.

Serveringstider

I förarbetena till alkohollagen (prop 1994/95:89), anges att kommunerna i sina riktlinjer och alkoholpolitiska program kan ange vilka serveringstider som bör gälla under olika förutsättningar. Man skriver vidare bland annat att utvecklingen gått mot allt mer liberala serveringstider framför allt i storstäderna. Man trycker också på att serveringstiden utgör en viktig del i den svenska alkoholpolitiken och att sociala hänsyn därför ska ha företräde framför konkurrensmässiga och affärsmässiga. Man säger ...”Enbart den omständigheten att en konkurrerande restaurang redan erhållit utsträckt serveringstid kan inte motivera bifall till en ansökning av ifrågavarande slag”...

Enligt 8 kap 19 § ska, om inte tillsynsmyndigheten beslutar annat, serveringen av alkoholdrycker avslutas senast kl 01:00.

Följande riktlinjer ska gälla för serveringstider inom kommunen:

- För serveringstider fram till 02:00 gäller att polismyndigheten och bygg- och miljöförvaltningen tillstyrker ansökan och inte anser att fara föreligger för att närboende kan utsättas för bullerstörningar och oordning.
- Serveringstid efter klockan 02:00 ges normalt inte.

Konserter och evenemang

Enligt 8 kap 15 § alkohollagen får tillståndsmyndigheten bevilja servering av starköl eller vin i samband med paus (med paus avses uppehåll mellan två avdelningar i en föreställning), i teater eller konsertlokal utan krav på att lagad mat ska kunna tillhandahållas. Av förarbetena kan man dock utläsa att särskild restriktivitet ska iakttas vad gäller ansökningar om pausserveringar i samband med utpräglade ungdomsevenemang.

Serveringstillstånd ges endast till verksamheter som huvudsakligen vänder sig till en publik över 20 år.

Utöver ovanstående vill kommunen särskilt framhålla följande:

På grund av riskerna för alkoholpolitiska olägenheter bör restriktivitet gälla vid bedömningar av serveringstillstånd till konserter eller andra evenemang. Mot bakgrund av ovanstående åligger det

sökande att prestera ett underlag som gör det möjligt att bedöma verksamhetens innehåll, omfattning och art.

Idrottsevenemang utgör en särskild kategori i detta fall. För att ett idrottsevenemang skall kunna anses vara ett sådant evenemang där serveringstillstånd kan komma ifråga måste evenemanget ha en sådan sportslig dignitet att det kan bedömas som ett nöjesevenemang, typexempel i Degerfors kommun är DIF:s A-lagsmatcher, eller vara ett evenemang där det sportsliga är underordnat, typexempel i Degerfors är rätkbowling.

Uteserveringar

Alkohollagen reglerar inte regler om serveringstillstånd för uteserveringar separat, utan samma regler som för övrig alkoholserving gäller. Vissa regler ska dock gälla för uteserveringar:

Den tillfälliga uteserveringen ska vara en del av en restaurang med stadigvarande serveringstillstånd för alkoholdrycker till allmänhet, 8 kap 14 §). En grundförutsättning för att bevilja tillstånd är att sökanden beviljats markupplåtelse samt att kraven från övriga myndigheter är uppfyllda, (8 kap 12 § 1:a st. samt 8 kap 17 §).

Lagad mat under restaurangliknande former eller på annat sätt tillredd mat ska kunna erbjudas. Bygg- och miljöförvaltningens krav på livsmedelshanteringen ska vara uppfyllda, (8 kap 15 §). Serveringen ska bedrivas inom en avgränsad serveringsyta där bordsplatser kan erhållas som på en restaurang. Acceptabel avgränsning av serveringsytan ska finnas. Betyggande tillsyn över serveringsytan måste garanteras, vilket bland annat innebär att servering och konsumtion av alkohol enbart får ske inom serveringsytan, (8 kap 24 §).

De personer som ska ansvara för serveringen ska vara fyllda 20 år och vara lämpliga för uppgiften, (8 kap 18 §).

Vid prövning av serveringstidens längd ska hänsyn tas till polismyndighetens och bygg- och miljöförvaltningens bedömning av risker för störning och oordning. Serveringstider längre än till klockan 22:00 söndag – torsdag, samt klockan 00:00 fredag – lördag medges inte, vad avser uteserveringar som inte är av tillfällig art.

Serveringstillstånden för uteserveringarna är stadigvarande och följer därför tillståndet för inomhusserveringen.

En uteservering som inte är belägen på område i anslutning till eller i omedelbar närhet till själva restaurangen ska inte ges serveringstillstånd, (8 kap 14 §).

Tillfälliga tillstånd för servering till slutna sällskap

Enligt 8 kap 1 § alkohollagen innebär begreppet servering att alkoholdrycker säljs för förtäring på stället och att det sker en transaktion där någon tillhandahåller alkoholdrycker mot ersättning. Ersättningens storlek har ingen betydelse. Serveringstillstånd krävs dock inte om följande kriterier är uppfyllda samtidigt:

- Vid enstaka tillfälle för i förväg bestämda personer
- Serveringen sker utan vinstintresse
- Serveringen sker i lokaler där det inte bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol- eller lättdrycker.

För rätt till servering av starköl, vin, andra jästa alkoholdrycker och spritdrycker till slutet sällskap krävs tillstånd enligt 8 kap 5 § 1:a och 2:a st. alkohollagen.

Tillstånd till slutet sällskap kan meddelas för servering i förening, företag eller annat slutet sällskap som är en begränsad krets av personer som har någon form av gemensamt intresse i förening eller sammanslutning utöver ifrågavarande tillställning.

Förening eller annan sammanslutning som söker tillstånd ska ha en tillfredsställande organisation med bland annat stadgar, styrelse och medlemsförteckning. Föreningen ska ha visat sig vara i stånd att driva ideell eller annan verksamhet. Lagad eller annan tillredd mat ska finnas att tillgå vid tillställningen.

Ansökan om tillstånd avseende slutet sällskap ska vara tillståndsmyndigheten tillhanda senast 10 dagar före tillställningen ska äga rum.

Tillställningen ska i huvudsak rikta sig till en publik över 20 år för att tillstånd ska erhållas. Med undantag från yrkesmässig serveringsrörelse ges tillstånd vid max 12 tillfällen per sökande och år.

Stadigvarande tillstånd för servering till slutna sällskap

Enligt 8 kap 2 § alkohollagen får serveringstillstånd meddelas för servering i förening, företag eller annat slutet sällskap. För servering till slutet sällskap gäller bland annat lägre krav på kök och branschkunskap än vid servering till allmänhet. I övrigt ställs samma krav som för servering till allmänheten. Vid serveringsverksamhet som inte är tillfällig krävs dessutom att verksamheten kan bedömas bli bestående.

Ett stadigvarande tillstånd avseende slutna sällskap är antingen:

- En klubb rättighet som är ett tillstånd för ett visst sällskap som förening, företag, klubb, personalgrupp och dylikt.
- En festvåningsrättighet som är ett tillstånd till en restaurangrörelse som på beställning bedriver servering till slutna sällskap.

Stadigvarande tillstånd för sådan serveringsrörelse prövas först efter viss konstaterad frekvens avseende de tillfälliga tillstånden till slutna sällskap.

I samband med beslut om serveringstillstånd får tillståndsmyndigheten meddela de villkor som behövs. Detta kan till exempel vara:

- Vilka serveringslokaler som får utnyttjas och hur.
- Att ordningsvakter ska finnas.
- Att alkoholdrycker endast får serveras genom bordsservering.
- Vilka serveringstider som ska gälla.
- Hur och när en drinkbar får användas.

Stadigvarande cateringverksamhet för slutna sällskap

Ett cateringföretag som bedriver verksamhet för slutna sällskap kan få ett stadigvarande tillstånd. Varje serveringstillfälle ska dock anmälas till kommunen. Cateringföretaget måste ha eget kök. Cateringföretag från annan kommun kan få tillstånd i Degerfors kommun.

Folköl

Enligt alkohollagen behövs inget särskilt tillstånd för försäljning av folköl. Vissa krav ska dock vara uppfyllda för att detaljisten eller serveringsstället ska få bedriva försäljning.

Verksamheten ska bedrivas i en sådan anläggning som är godkänd enligt föreskrifter meddelade med stöd av 7 § 1 livsmedelslagen (2006:804) eller registrerade enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 om livsmedelshygien, och som är avsedda för stadigvarande försäljning av livsmedel och där det säljs mat.

Försäljningsstället ska ha en tillräckligt brett sortiment av livsmedel. Försäljningen av livsmedel ska bedrivas i lokalen och utgöras av egentliga matvaror. Så kallat kiosksortiment anses inte gälla som matvaror. Med kiosksortiment avses bland annat glass, konfektyr, snacks, lättdrycker, kaffe, te, kakao, frukt, honung och kex (5 kap 5 §).

Anmälan om försäljning ska göras till kommunen.

Den som bedriver detaljhandel med öl ska utöva särskild kontroll (egenkontroll) över försäljningen.

Det finns idag flera olika skattesatser för folköl. Folköl med maximal alkoholhalt 2,8 volymprocent är skattebefriad. Folköl mellan 2,9 och 3,5 volymprocent alkohol har samma skatteklass som starköl.

Som vägledning för försäljning av folköl inom kommunen gäller följande riktlinjer:

Ett någorlunda brett matvarusortiment kan anses bestå av följande varor, andra motsvarande varor kan även godkännas.

- **Mejeriprodukter:** Mjök, grädde, filmjök, yoghurt, smör, ost, keso, ägg.
- **Charkvaror:** Skinka, korv, bacon, biff, kotletter, köttbullar, pastejer, blodpudding.
- **Torrvaror:** Mjöl, flingor, musli, spagetti, makaroner, ris, gryn, soppor, såser.

Marknadsföringen av ölen ska inte dominera på försäljningsstället i förhållande till övriga livsmedel.

Tillsyn

I 9 kap i alkohollagen finns förutsättningarna för tillsynen beskriven. Här uttalas det att det är Statens folkhälsoinstitut som svarar för den centrala tillsynen och kan meddela allmänna råd i fråga om lagens tillämpning. På länsnivå är det länsstyrelserna som utövar tillsynen och ska biträda kommunerna med råd i deras verksamhet. Den lokala och omedelbara tillsynen ska utövas av kommunen och polismyndigheten. Detta ansvar omfattas även av folkölsförsäljning. I det lokala tillsynsarbetet förutsätts ett nära samarbete med andra myndigheter t ex kronofogdemyndigheten, miljö- och hälsoskyddsförvaltningen, räddningstjänsten, skattemyndigheterna och länsstyrelsen. För att klara sitt tillsynsansvar har de olika tillsynsmyndigheterna med stöd i lagen rätt att få ta del av uppgifter från andra myndigheter. Tillsynsmyndigheten har också rätt till tillträde till lokaler och att ta del av bokföring och så vidare.

Rutinerna för den tillsyn som kommunen åläggs att sköta kan uppdelas enligt nedan:

Förebyggande tillsyn, information och underhandskontakter med de företag som innehar stadigvarande tillstånd i kommunen. Kommunen erbjuder även personal och tillståndshavare att delta i utbildningar i ansvarsfull alkoholserving när sådana anordnas i länet.

Administrativ tillsyn, det vill säga kontroll av uppgifter från olika myndigheter främst i frågor av ekonomisk natur, men även angående tillståndshavarens vandel och utförda restauranginspektioner av andra myndigheter. Vidare undersöks företags och restaurangers försäljningssiffror samt övervakning av marknadsföringen från tillståndshavarna. Kontakter med skattemyndigheten förekommer regelbundet. Tillsynen enligt ovan utförs av handläggare för serveringsärenden.

Yttre tillsyn, det vill säga kontroll att restaurangernas eller permanent slutna sällskaps alkoholserving sker i enlighet med de tillstånd som getts. Den yttre tillsynen kräver aktiva besök på plats där bland annat bedömning av ordningsläget i och utanför restaurangen görs, raden av berusning hos gästerna bedöms samt att servering till minderåriga inte sker. Den yttre tillsynen genomförs normalt av alkoholhandläggaren, polismyndigheten och räddningstjänsten. Tillsynen dokumenteras och diarieförs. Tillsynen sker vid cirka 10 tillfällen per år och vid varje tillfälle besöks mellan 1 – 5 restauranger. Tillsynen riktar sig mot både stadigvarande och tillfälliga tillstånd och/eller stadigvarande slutna sällskap. Även tillfälliga tillstånd samt cateringservering kan komma i fråga för tillsyn.

Degerfors kommun har en tillsynsplan fastställd av socialnämnden där tillsynens omfattning och former närmare beskrivs.

Tillsyn folköl

För att klara en så effektiv tillsyn som möjligt är det av stor vikt att samarbetet med socialtjänstens samverkansmyndigheter särskilt utvecklas avseende folköl. Speciellt bör bygg- och miljöförvaltningens kunskap omkring godkända anläggningar tas tillvara. Tillsynen för folköl ska ske genom information och tillsyn. Informationen och tillsynen kan intensifieras under helger och festivaler där det i förhand är känt att ungdomar brukar dricka folköl.

Avgifter för ansökan och tillsynsavgifter

En avgift tas ut av Degerfors kommun för ansökan om serveringstillstånd samt för tillsyn av stadigvarande serveringstillstånd. Avgiftens storlek (uttryckta i procentandelar av prisbasbeloppet) är beslutade av kommunfullmäktige.

Ingmar Ångman
Socialchef

Torbjörn Holm
Alkoholhandläggare